

I. WSTĘP

Miejska Biblioteka Publiczna we Włodawie (w dalszej części sprawozdania zwana jako Biblioteka lub MBP we Włodawie), jako samorządowa instytucja kultury, służąca mieszkańcom Włodawy i okolic, realizowała w 2023 roku zadania z zakresu szeroko pojętej roli kulturowej i edukacyjnej, wynikające z Ustawy o bibliotekach, Statutu Biblioteki (zgodnie z §4 realizująca także zadania biblioteki powiatowej dla Powiatu Włodawskiego na podstawie odrębnego porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Miejską Włodawa a Powiatem Włodawskim) oraz kluczowych dokumentów odpowiadających na potrzeby i aspiracje lokalnej społeczności: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Włodawa na lata 2021- 2027, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Włodawskim na lata 2022-2031, Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026.

Dążąc do zaspokajania potrzeb grup o różnorodnym statusie wiekowym i społeczno-zawodowo-zdrowotnym nawiązywała nowe, ale też utrzymywała podjęte w latach poprzednich kontakty instytucjonalne integrujące środowiska, w których działa od dziesięcioleci.

Misją przewodnią Biblioteki w roku sprawozdawczym było stworzenie płaszczyzny kulturowej, w której promocja książki i czytelnictwa opierała się na nowoczesnych i innowacyjnych rozwiązaniach z zachowaniem szacunku dla tradycji.

Biblioteka jako miejsce otwarte na wszelkie inicjatywy mieszkańców oraz lokalnych instytucji, stowarzyszeń i grup nieformalnych sprawiła, że jej użytkownicy mieli możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturowym Miasta Włodawa i Powiatu Włodawskiego w oferowanych wydarzeniach bibliotecznych anonsowanych w przestrzeni miejskiej na tablicach ogłoszeń oraz na stronach internetowych Gminy Miejskiej Włodawa, Biblioteki, partnerów organizacyjnych oraz w lokalnych i regionalnych mediach.

Rok sprawozdawczy był dodatkowo udziałem włodawskiej księżnicy w realizacji celów Zrównoważonego Rozwoju Agendy 2030¹. Pozyskano także Raport Zespołu ds. badania społecznego i ekonomicznego wpływu bibliotek publicznych działających w ramach projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek (AFB)², który posłużył do planowania działań i wydarzeń czytelniczych adekwatnych do oczekiwań ich odbiorców.

Wymiernym rezultatem działań MBP we Włodawie była poprawa infrastruktury bibliotecznej bez udziału zewnętrznych środków dotacyjnych. Dokonano modernizacji pomieszczeń bibliotecznych i zakupu sprzętu niezbędnego w pracy codziennej bibliotekarzy i edukacyjno-animacyjnej z użytkownikami biblioteki. Rozszerzono również zakres e-usług o bezpłatny dostęp do Legimi – popularnej aplikacji do czytania ebooków i słuchania audiobooków online.

II. BAZA LOKALOWA I KADRA

Miejska sieć biblioteczna pozostaje od lat bez zmian. Tworzą ją dwie placówki: Biblioteka Główna (BG) wraz z wyodrębnionym Oddziałem dla Dzieci, zlokalizowana w samodzielny budynku przy ul. Przechodniej 13 oraz Filia biblioteczna zlokalizowana w wynajętych pomieszczeniach budynku Przychodni Lekarzy Specjalistów SP ZOZ przy al. J. Piłsudskiego 66.

1 Biblioteki publiczne pełnią ważną rolę w rozwoju edukacji, kultury i gospodarki kraju. Wykorzystując aktualne prace rządu polskiego, świata nauki i biznesu nad wdrożeniem postanowień Agendy 2030 bibliotekarze promują realizując Cele Zrównoważonego Rozwoju. Poprzez dostęp do informacji, przyjazną przestrzeń, kwalifikacje pracowników oraz ofertę skierowaną do użytkowników stają się partnerami do wspólnego działania i wspierania w sektorze gospodarczym i społecznym kraju oraz regionu.

2 Analiza Funkcjonowania Bibliotek to projekt realizowany przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich (SBP) przy współpracy Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych, Konferencji Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych oraz Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich. Jego celem jest opracowanie i wdrożenie jednolitych metod oraz narzędzi systematycznej oceny ich działania, opartych na analizie i porównaniach danych statystycznych oraz wskaźników funkcjonalności w obrębie poszczególnych typów bibliotek, włączając w to badania satysfakcji odbiorców usług bibliotecznych. Projekt finansowany przez Instytut Książki ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. MBP we Włodawie uczestniczy w projekcie od 2015 roku.

W ciągu tygodnia BG dostępna była dla użytkowników przez 42 godziny: w poniedziałki, wtorki, czwartki, piątki w godz. 9:30-17:00, w środy w godz. 10:00 – 18:00, w sobotę (poza okresem wakacyjnym) w godz. 9:00 – 13:00. Od 1 lipca 2023 roku, w odpowiedzi na sugestie czytelników włodawskiej biblioteki, zgłoszonych w badaniach ankietowych SBP w ramach AFB, wydłużono godziny dostępności dla czytelników Biblioteki Głównej. W środy placówka czynna jest w godzinach bardziej dostępnych dla jej użytkowników tj. w godzinach podanych powyżej. W tygodniu liczba godzin pracy biblioteki po godz. 16:00 wynosi obecnie 6 (wzrosła w porównaniu do lat ubiegłych o pół godziny). W niedzielę biblioteka jest nieczynna.

Liczba godzin dostępności dla użytkowników filii bibliotecznej pozostała bez zmian: środy, czwartki i piątki od 9:30 do 17:00. W tygodniu wynosi ogółem 22,5, w tym po 16:00 trzy godziny. W soboty i niedziele placówka jest nieczynna.

W godz. 9:00 – 9:30 (poza sobotą) bibliotekarze przeznaczają czas na pracę wewnętrzną wykonując prace techniczne niezbędne dla właściwego przebiegu procesów bibliotecznych.

Przed BG usytuowane jest urządzenie samoobsługowe pozwalające na bezkontaktowy odbiór i zwrot zamówionych uprzednio książek poza godzinami pracy bibliotekarzy. W roku sprawozdawczym 283 czytelników zamówiło 646 książek. Poprzez usługę ksiązkomatu dokonano zwrotu 1701 książek (nie prowadzi się statystyki czytelników zwracających zbiory biblioteczne).

W roku 2023 Biblioteka nie aplikowała z wnioskami o dofinansowanie na poprawę infrastruktury. Niemniej ze środków własnych dokonano modernizacji pomieszczeń bibliotecznych i zakupu sprzętu niezbędnego w pracy codziennej bibliotekarzy i edukacyjno-animacyjnej z użytkownikami na łączną kwotę 22 262,04 zł :

- 1) Zakupiono 2 drukarki (1500,00), Router WiFi (249,99), projektor multimedialny (5799,00), akumulatory do serwera (704,90), dyski do 10 laptopów (610,00), 7 telefonów stacjonarnych (818,95), mikrofon i statyw (500,00).

- 2) Dokonano instalacji klimatyzacji na I piętrze (6 800,00), remontu instalacji elektrycznej (700,00), modernizacji systemu alarmowego (4 083,60) oraz malowania pomieszczeń biurowych na poddaszu (495,60 – zakup materiałów malarskich, samo malowanie we własnym zakresie/ pracownik gospodarczy).

Na koniec 2023 r. zatrudnionych było ogółem 19 osób, w tym 13 to pracownicy działalności podstawowej, z tego 11 na pełnoetatowych stanowiskach bibliotekarskich (9 z wykształceniem wyższym i 2 ze średnim bibliotekarskim). W ciągu roku sprawozdawczego dodatkowo zatrudnione zostały na okres 1 miesiąca 2 osoby odbywające wcześniej staż w Bibliotece – w styczniu na stanowisku młodszego bibliotekarza (0,25 etatu) i w grudniu na stanowisku robotnika gospodarczego (0,5 etatu). W związku z nabyciem praw emerytalnych z dniem 28 lipca bibliotekarka Filii bibliotecznej rozwiązała umowę o pracę. Do 31 grudnia 2023 r. wakat ten nie został obsadzony, ale placówka dzięki zastępstwu pracowników BG była czynna.

III. FINANSE

Budżet Biblioteki na dzień 31 grudnia 2023 roku zamknął się kwotą **1 566 322 zł** (+18 8531 zł do roku 2022):

- dotacja organizatora podstawowego Gminy Miejskiej Włodawa **1 440 616** (+193 740);
- dotacja Zarządu Powiatu Włodawskiego na realizację zadań biblioteki powiatowej **63 736** (+4 612);
- dotacja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup nowości wydawniczych **11 307** (+1 292);
- środki wypracowane przez MBP we Włodawie **5 813** (+937);
- 4 297,25 – płatności regulaminowe od czytelników (kary za przetrzymywanie książek, odszkodowania za zagubione książki)
- 850,00 – wynajem pomieszczeń

447,35 – odsetki bankowe

218,00 – usługi ksero

- środki finansowe pozyskane w ramach udziału w konkursach i programach grantowych, sponsoringu i darowizn **44 850** (-12 050):

20 000,00 – Fundacja BGK na realizację zadania w 2024 r. „Akademia Szerokich Horyzontów” w programie „Generacja 6.0” edycja VI

20 000,00 – Fundacja BGK na realizację zadania w 2024 r. „Mamy kreatywne Mamy!” w programie „Skrzydła dla Mamy” edycja IV

1 000,00 – Nadleśnictwo Włodawa – Narodowe Czytanie

1 000,00 – Nadleśnictwo Sobibór – Narodowe Czytanie

2 250,00 – osoby prywatne – darowizny na działalność statutową

300,00 – Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział we Włodawie – Dzień Bibliotekarza i Bibliotek

200,00 – Kancelaria Notarialna Jacek Tereszczuk Notariusz – Konkurs Czytelniczy dla Młodzieży

100,00 – osoba prywatna – Noc z Andersenem

Działania biblioteczne wsparł ponadto Zarząd Powiatu Włodawskiego w kwocie 3 999,15 zł. Poza środkami przekazanymi na realizację zadań biblioteki powiatowej w swoim budżecie uwzględnił wsparcie finansowe cyklicznych wydarzeń czytelniczo-animacyjnych takich jak: Biblioteczne Spotkania Regionalne (853,83), Powiatowy Dzień Bibliotekarza i Bibliotek (800,00), Noc Bibliotek (608,27), Powiatowy Festiwal Twórczości Dziecięcej (597,29), Powiatowy Konkurs Czytelniczy dla Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku (590,00), Noc z Andersenem (420,31), Narodowe Czytanie (129,45). Wszystkie faktury wystawiono zgodnie z ustaleniami z Zarządem Powiatu: nabywca – Powiat Włodawski, odbiorca – Starostwo Powiatowe we Włodawie.

Dane z formularza AFB dotyczące finansów MBP we Włodawie (w nawiasie porównanie do roku 2022):

* procent budżetu uzyskany ze specjalnych grantów lub dochodów własnych: 4,0 (-1,1)

* wydatki na użytkownika: 639,2 (+48,3)

* koszt w przeliczeniu na odwiedzinę: 48,7 (-7)

* wydatki na zbiory w przeliczeniu na mieszkańca: 3,50 (+1,88)

* wydatki na zbiory elektroniczne jako % wydatków na gromadzenie zbiorów: 7,7 (+7,7)

IV. ZBIORY

Biblioteka jest ośrodkiem kształtowania kultury czytelniczej w środowisku lokalnym i pełni charakter uniwersalny. Przy kolekcjonowaniu zbiorów brane są pod uwagę głównie preferencje czytelników. Gromadząc nowe zwracano uwagę na ich zróżnicowane potrzeby i zainteresowania. Kierowano się też recenzjami i publikacjami w prasie fachowej i środkach masowego przekazu. Zakup nowych pozycji miał na celu podniesienie poziomu czytelnictwa, poszerzenie zainteresowań i podniesienie kultury czytelniczej. W kolekcji bibliotecznej znajdują się obecnie zainwentaryzowane książki papierowe, a także zbiory specjalne wykazywane jako materiały audiowizualne oraz niezainwentaryzowany roczny pakiet czasopism prenumerowanych bądź przekazywanych do użytku czytelników przez redakcje czasopism i osoby prywatne.

Stan zbiorów zamknął się liczbą 52 371 pozycji o łącznej wartości 934 430,55 zł, w tym: 51 597 woluminów (vol.) papierowych książek tradycyjnych (918 860,01 zł) oraz 774 jednostek inwentarzowych (j. inw.) zbiorów audiowizualnych (15 570,44 zł). Liczba zbiorów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosła 4 286 pozycji.

STAN ZBIORÓW na 31.XII.2023 r.

Agenda	Książka tradycyjna		Książka mówiona		Multimedia		Prasa: prenumerata i dary	
	woluminy	Wartość w zł	jednostki inwentarzowe	wartość w zł	jednostki inwentarzowe	wartość w zł	l. tytułów	wartość prenumeraty w zł
Dział Dorosłych	31 391	560 381,13	68	1 386,36	390	6 783,05	23	6 425
Oddział dla Dzieci	12 929	215 933,58	157	3 273,59	159	4 127,44		
Dział Regionalny	2 585	46 520,46	0	0	0	0		
Filia biblioteczna	4 692	96 024,84	0	0	0	0	1 dar	0
RAZEM MBP	51 597	1 077 074,22	225	4 659,95	549	10 910,49	24	6 425

Struktura zbiorów książkowych – ogółem 51 597 vol. (100%)

literatura piękna dla dorosłych – 22 162 (42,95%)

literatura piękna dla dzieci i młodzieży – 10 017 (19,41%)

literatura popularnonaukowa – 19 418 (37,63%)

Najliczebniejszy zbiór w kolekcji książkowej stanowi beletrystyka. Literatura popularnonaukowa, zarówno dla dorosłych jak i dzieci oraz młodzieży, ciesząca się w ostatnich latach coraz większą poczytnością, to blisko 40% księgozbioru.

Struktura zbiorów specjalnych – ogółem 774 j. inw. (100%)

książka mówiona – 225 (29,07%)

film – 416 (53,75%)

muzyka – 66 (8,53%)

płyty audio/słuchowiska – 34 (4,39%)

programy komputerowe (płyty na Xbox, kursy językowe) – 33 (4,26%)

Stan zbiorów specjalnych zamknął się liczbą 774 jednostek inwentarzowych o wartości 15 570,54 zł. W 2023 roku nie uzupełniano kolekcji multimedialnych ze względu na brak środków finansowych.

Pakiet prasowy zawierał 23 tytuły. Prenumerata: Gazeta Wyborcza, Dziennik Wschodni, Nowy Tydzień, Super Tydzień, Do Rzeczy, Polityka, Newsweek, Akcent, Nowe Książki, Bibliotekarz, Biblioteka Publiczna (z dostępem online), Viva, Wysokie Obcasy, Poradnik Domowy, Kraina Bugu, Charaktery, Małe Charaktery, Świerszczyk. Dary: Wschód, Puls Regionu, Istocznik, Wysokie Obcasy Extra, Tygodnik Powszechny. Liczba tytułów czasopism bieżących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców to zaledwie 1,31. Zasób środków finansowych nie pozwala na zwiększenie oferty prenumeraty prasowej, a na ilość darów Biblioteka nie ma wpływu.

Dbając o kondycję zdrowotną czytelników Biblioteka zagwarantowała dostęp do zbiorów przeznaczonych dla osób z dysfunkcjami wzroku:

* z kolekcji własnej zaoferowano dostęp do 778 książek z dużą czcionką (Dział Dorosłych 220, Oddział dla Dzieci 378, Filia biblioteczna 180) oraz 325 jednostek zbiorów specjalnych – 225 audiobooków, 66 płyt z muzyką i 34 słuchowisk.

* umożliwiono bezpłatny dostęp do zasobów cyfrowych książek w formacie Czytak oraz urządzenia Czytak Plus w ramach projektu Stowarzyszenia Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix” „Wypożyczalnia odtwarzaczy cyfrowej książki mówionej dla osób niewidomych i słabowidzących”. Obecnie katalog ten zawiera 2 990 pozycji.

* od 1 marca 2023 r. MBP w ramach Konsorcjum bibliotek Lubelszczyzny zaoferowała, za pośrednictwem aplikacji Legimi, bezpłatny dostęp do ponad 230 tys. ebooków i audiobooków na tabletach, smartfonach, komputerach i e-czytnikach. 27 października biblioteka podpisała umowę o świadczenie usługi udostępniania publikacji elektronicznych za pomocą Serwisu i Aplikacji ze spółką akcyjną Legimi z siedzibą w Poznaniu. Umowa jest obowiązująca od dnia 02.11.2023 r. przez okres 12 miesięcy. Ogółem zakupiono w roku sprawozdawczym 2 pakiety po 10 kodów miesięcznie na łączną kwotę 3 280,00 zł (z przedpłatą na osiem miesięcy roku 2024 ; do sierpnia). W 2023 r. zarejestrowano 100 użytkowników (aktywnych kont), 1 184 wypożyczeń (974 ebooków, 210 audiobooków) oraz 589 otwarć (440 ebooków, 149 audiobooków).

W 2023 r. zainwentaryzowano 1703 woluminów książki papierowej o łącznej wartości 46 533,76 zł. Najwyższy procent wpływów stanowiły nowości wydawnicze zakupione ze środków organizatora – Gminy Miejskiej Włodawa (720 vol.). Znaczną ilość książek (574 vol.) otrzymano od darczyńców – użytkowników Biblioteki oraz za pośrednictwem instytucjonalnym: Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie, Powiatowej Biblioteki Publicznej w Łęcznej, Cechu Rzemiosł i Przedsiębiorczości we Włodawie, Nadleśnictwa Sobibór, Muzeum – Zespołu Synagogałnego we Włodawie, Kancelarii Prezydenta RP, Instytutu Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego, Towarzystwa Przyjaciół Nałęczowa, Gminnej Biblioteki Publicznej w Sławatyczach, Biblioteki Publicznej Gminy Ruda-Huta, Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Włodawskiej. Wymienienie tych instytucji i stowarzyszeń w przedstawianym Radzie Miejskiej we Włodawie sprawozdaniu jest podziękowaniem za wzbogacenie kolekcji bibliotecznej, w tym 90 woluminów do Działu Regionalnego. 399 książek zakupiono ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Wieloletniego MKiDN „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0” Priorytet 1 Poprawa ofert bibliotek publicznych Kierunek Interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych. Pozostałe wpływy to ekwiwalenty za książki zagubione przez czytelników (6 vol.) oraz inne sposoby nabycia (4 vol.) zaznaczone w tabeli poprzez znak *1*2. Liczba zakupionych książek na tysiąc mieszkańców wyniosła 91,6. Natomiast liczna nabytków w stosunku do ogółu zbiorów książkowych wyniosła 3,25%.

WPLYWY KSIĄŻKOWE z podziałem na sposób nabycia

Agenda	Zakup ze środków MBP			Zakup ze środków MKiDN			Dary			Ekwiwalenty			Inny		
	wol.	kwota	% ogółu	wol.	kwota	% ogółu	wol.	kwota	% ogółu	wol.	kwota	% ogółu	wol.	kwota	% ogółu
Dział Dorosłych 886 wol. 100%	356	12 460,64	40,18	154	4 784,69	17,38	368	9 109,32	41,53	6	65,00	0,68	2*1	64,90	0,23
Oddział dla Dzieci 535 wol. 100%	272	6 582,04	50,84	180	4 724,05	33,64	81	1 143,00	15,14	0	0,00	0	2*2	40,00	0,37
Dział Regionalny 95 wol. 100%	4	160,60	4,21	1	32,22	1,05	90	2 477,06	94,74	0	0,00	0	0	0,00	0
Filia biblioteczna 187 wol. 100%	88	2 534,20	47,06	64	1 766,04	34,22	35	590,00	18,72	0	0,00	0	0	0,00	0
RAZEM MBP	720	21 737,48	42,28	399	11 307,00	23,43	574	13 319,38	33,71	6	65,00	0,35	4	104,90	0,23

*1 przesyłka od Fundacji Powszechnego Czytania w ramach 9. ogólnopolskiej Nocy Bibliotek p.h. „Absurd nie czytać”: Вибачаю тобі/Remigiusz Mróz – książka dla ukraińskich gości biblioteki w ich narodowym języku, 2) Życie na podglądzie/Len Vlahos – powieść dla młodzieży.

*2 przesyłka z Departamentu Funduszy i Spraw Europejskich Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego: 1) Wymiana/Anna Czerwińska-Rydel – pełna przygód podróż młodych bohaterów przez Norwegię, Islandię, Polskę o Lichtenstein w celu poznania kultury i tradycji tych państw; 2) Mats i Roj. Ktoś się wprowadza/Eva Lindström – dwanaście opowiadań o bohaterach, którzy zastanawiają się nad tym, jak działa świat. Obserwują, fantazjują, eksperymentują. Nic nie jest dla nich oczywiste.

UBYTKI KSIĄŻKOWE z podziałem na przyczynę wycofania ze zbiorów

Agenda	Zniszczone		Zagubione		Braki skontrowe bezwzględne	
	woluminy	wartość w zł	woluminy	wartość w zł	woluminy	wartość w zł
Dział Dorosłych	1 023	22 198,12	4	40,51	0	0
Filia biblioteczna	320	3 819,85	0	0	5	26,33
RAZEM MBP	1 343	26 017,97	4	40,51	5	26,33

W roku sprawozdawczym ze zbiorów bibliotecznych wycofano, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych, 1 352 woluminy książkowe (1 027 w Dziale Dorosłych: 996 beletrystycznych i 31 popularnonaukowych oraz 325 w Filii bibliotecznej: 169 z zakresu literatury pięknej dla dzieci i młodzieży, 136 beletrystycznych dla dorosłych, 20 popularnonaukowych). Liczba ubytków do liczby ogółu zbiorów wyniosła 2,62 %. Wpływy i ubytki za rok sprawozdawczy z podziałem na sposób nabycia i przyczynę ubytkowania obrazują powyższe tabele.

V. CZYTELNICTWO

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 31 656 odwiedzin. W przeliczeniu na mieszkańca dało to wskaźnik 2,6.

ODWIEDZINY w 2023

Agenda	Wypożyczalnie	Czytelnie/ kącki czytelnicze	Internet	Wydarzenia biblioteczne	Inne	OGÓLEM
Dział Dorosłych	13 667	807	2 779	4 199	217	28 861 -554
Oddział dla Dzieci	7 100	10	82			
B-ka Główna	20767	817	2861	4 199	217	28 861 -554
Filia biblioteczna	2 767	0	28	0	0	2 795 -1224
MBP RAZEM	23 534	817	2 889	4 199	217	31 656 -1 778

W 2023 roku w statystykach zarejestrowano ogółem 2 183 aktywnych czytelników, o zaledwie 4 mniej niż w roku 2022. Biorąc pod uwagę, że liczba mieszkańców zmniejszyła się o 104 osoby, należy przyjąć iż poziom czytelnictwa pozostał na poziomie roku poprzedniego. Z danych statystycznych wynika, że 17,78 % mieszkańców Włodawy to w 2023 r. stała populacja czytelnicza Biblioteki. Struktura wiekowa czytelników jest bardzo różnorodna. Zauważa się, że odzwierciedla strukturę demograficzną mieszkańców Włodawy. Największy procent stanowią osoby w wieku powyżej 60 lat (22,40%) i to właśnie wśród tej grupy odnotowano najwyższy wzrost (o 67 osób). Niemały wpływ na ten zwyczaj miały zapewne cykliczne zajęcia edukacyjne organizowane w ciągu roku dla seniorów. Kolejną aktywną grupą czytelniczą z dodatnim wskaźnikiem były osoby w wieku 6-12 lat (18,87% ogółu, ze wzrostem o 25). Największy spadek odnotowano w grupach wiekowych 16-19 lat (-38) oraz 25-44 lat (-37). Ta niżka związana jest najprawdopodobniej z efektem emigracji ludzi młodych do większych aglomeracji miejskich, w tym

ośrodków akademickich, a także ekspansywną kulturą medialną. Poniższa tabela przybliży bardziej szczegółowo strukturę wiekową czytelników w poszczególnych agendach bibliotecznych.

CZYTELNICZY (użytkownicy aktywnie wypożyczający) **według wieku** (+/- porównanie do roku 2022)

Agenda	Ogółem	do 5 lat	6 – 12 lat	13 – 15 lat	16 – 19 lat	20 – 24 lata	25 – 44 lata	45 – 60 lat	powyżej 60 lat
B-ka Główna	1 984 +20	125 -3	395 +23	131 -19	120 -36	67 -6	385 -21	330 +13	431 +69
Dział Dorosłych	1 096 +3	6 +5	35 0	44 -10	77 -16	46 -10	260 -13	255 0	373 +47
Oddział dla Dzieci	888 +17	119 -8	360 +23	87 -9	43 -20	21 +4	125 -8	75 +13	58 +22
Filia	199 -24	3 -2	17 +2	8 -1	4 -2	4 -1	40 -16	65 -2	58 -2
MBP Razem	2 183 -4 100%	128 -5 5,86%	412 +25 18,87%	139 -20 6,37%	124 -38 5,68%	71 -7 3,25%	425 -37 19,47%	395 +11 18,09%	489 +67 22,40%

Spadek czytelnictwa odnotowano we wszystkich agendach w grupie osób uczących się (-43). Dotychczas ta grupa czytelnicza była najsilniej reprezentowana. Obecnie stanowi 27,67% populacji czytelniczej. Ma to najprawdopodobniej analogiczne odniesienie do spadku czytelników w tabeli wg wieku. Potwierdzają to dane z tabeli poniżej, gdzie największą populację stanowi kategoria „pozostali” (dzieci do lat 5, emeryci, renciści, rolnicy, przedstawiciele wolnych zawodów): 38,84% ze wzrostem o 38, a następnie osoby pracujące: 33,49% - tu ze spadkiem 16.

CZYTELNICZY (użytkownicy aktywnie wypożyczający) **według zajęć**

Agenda	Ogółem	Osoby uczące się	Osoby pracujące	Pozostali (dzieci do lat 5, emeryci, renciści, rolnicy, przedstawiciele wolnych zawodów)
Biblioteka Główna	1 984 +20	573 -57	628	783
Dział Dorosłych	1 096 +3	217 -30	466 -9	413 +42
Oddział dla Dzieci	888 +17	356 -27	162 +12	370 +32
Filia biblioteczna	199 -24	31 -13	103 -7	65 -4
MBP Razem	2 183 -4 100%	604 -43 27,67%	731 -16 33,49%	848 +38 38,84%

W kategorii płci zdecydowanie przeważają kobiety – 72,56% ogółu czytelników (+12). Populacja mężczyzn to zaledwie 27,44% przy spadku 16 w porównaniu z rokiem 2022.

WYPOŻYCZENIA (do domu) I UDOŚTĘPNIENIA (na miejscu) ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

Agenda	Kategoria korzystania ze zbiorów	Wypożyczenia i udostępnienia						RAZEM zbiorów
		książek	czasopism nieoprawnych	zbiorów specjalnych				
				ogółem	w tym audiowizualnych			
					razem	w tym audiobooków		
Biblioteka Główna	Na zewnątrz	46 909 +2 019	445 +115	237 -30	237 -30	99 +14	47 385 +2 104	
	Na miejscu	515 -331	2 655 +942	0 +/-0	0 +/-0	0 +/-0	3 170 +611	
Dział Dorosłych	Na zewnątrz	31 143 -75	445 +115	31 -66	31 -66	6 -19	31 619 -26	
	Na miejscu	515 -331	2 655 +942	0 +/-0	0 +/-0	0 +/-0	3 170 +611	
Oddział dla Dzieci	Na zewnątrz	15 766 +2 094	0 +/- 0	206 +36	206 +36	93 +33	15 972 +2 130	
	Na miejscu	0 +/- 0	0 +/- 0	0 +/- 0	0 +/- 0	0 +/- 0	0 +/- 0	
Filia biblioteczna	Na zewnątrz	11 093 -5 233	0 +/- 0	brak w zbiorach			11 093 -5 233	
	Na miejscu	0 +/-0	0 +/-0	brak w zbiorach			0	
MBP RAZEM	Na zewnątrz	58 002 -3 214	445 +115	237 -30	237 -30	99 +14	58 684 - 3 129	
	Na miejscu	515 -331	2 655 +942	0 +/- 0	0 +/- 0	0 +/- 0	3 170 +611	

W 2023 r. w obiegu czytelnicznym było 61 854 pozycji kolekcji bibliotecznej. 58 684 wypożyczono do domu, a z 3 170 skorzystano na miejscu. Od 2022 r. zauważalny jest brak zainteresowania korzystaniem z materiałów bibliotecznych na miejscu w Oddziale dla Dzieci i Filii bibliotecznej. Zauważalne jest natomiast zainteresowanie prasą wśród czytelników dorosłych; odnotowano wzrost wypożyczeń (+115) i udostępnień na miejscu (+942). W czytelni ogólnej odnotowano spadek udostępnień książek (-331). Rekompensuje go udostępnianie czytelnikom Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA: 75 dostępów oraz wykonywanie kwerend na podane tematy: 29 oraz pomoc użytkownikom w korzystaniu z serwisu w dostępie publicznym i limitowanym. Zauważono także niewielki spadek wypożyczeń zbiorów specjalnych z kolekcji własnej (-30), ale z tendencją wzrostową wśród książki mówionej (+14). Nadmienić należy, iż w roku sprawozdawczym nie uzupełniano tej kategorii zbiorów, ale w zamian rozszerzono ofertę biblioteczną o bezpłatny dostęp do platformy LEGIMI, o czym wspomniano wcześniej - pkt. IV. Zbiory. Największą liczbę stanowiły wypożyczenia książek tradycyjnych. Pomimo spadku o 5 158 vol. w dalszym ciągu największym zainteresowaniem cieszyła się beletrystyka dla dorosłych (66,38% ogółu wypożyczeń). W tej kategorii przeważała tendencja spadkowa w Filii bibliotecznej (- 4 794; zamknięcie placówki na czas inwentaryzacji zbiorów). Wzrosły natomiast znacznie, co jest bardzo optymistyczne dla rozwoju czytelnictwa, wypożyczenia literatury pięknej dla dzieci i młodzieży (+1 908) oraz popularnonaukowej (+72). Preferencje czytelnicze w poszczególnych agendach przedstawia kolejna tabela.

WYPOŻYCZENIA KSIĄŻEK w 2023 i 2022 – analiza porównawcza

Agenda	Rok sprawozdawczy	Wypożyczenia ogółem +/- porównanie do roku 2022	Literatura piękna dla		Literatura niebeletrystyczna +/- porównanie do roku 2022
			dorosłych +/- porównanie do roku 2022	dzieci i młodzieży +/- porównanie do roku 2022	
Dział Dorosłych	2022	31 218	27 454	44	3 720
	2023	31 143 -75	27 143 -311	52 +8	3 984 +264
Oddział dla Dzieci	2022	13 672	801	11 691	1 180
	2023	15 766 +2 094	748 -53	13 823 +2 132	1 195 +15
Biblioteka Główna	2022	44 890	28 255	11 735	4 900
	2023	46 945 +2055	27 891 -364	13 875 +2 140	5 179 +279
Filia biblioteczna	2022	16 326	15 431	499	396
	2023	11 093 -5 233	10 637 -4 794	267 -232	189 -207
MBP RAZEM	2022	61 216 100%	43 686 71,36%	12 234 19,98%	5 296 8,65%
	2023	58 038 100% -3178	38 528 66,38% - 5 158	14 142 24,37% +1 908	5 368 9,25% +72

Obsługa czytelników i zbiorów odbywa się w systemie MAK+, który umożliwia czytelnikom zdalną rezerwację książek, podgląd własnego konta bibliotecznego czy też dostępność określonych wydawnictw zewnętrznych. W zakresie świadczeń e-usług biblioteka umożliwia także dostęp do katalogów zewnętrznych ACADEMICA , POLONA , LARIX, LEGIMI oraz multiwyszukiwarki Lubelskiej Biblioteki Wirtualnej.

VI. ANIMACJA I EDUKACJA SPOŁECZNO-KULTURALNA

Ważnym zadaniem realizowanym w ramach działalności statutowej była organizacja różnorodnych form pracy edukacyjno-czytelniczej i kulturalno-oświatowej. Większość tych form skupiała się wokół działań z książką. Do oferty bibliotecznego należały m.in. lekcje biblioteczne, konkursy interdyscyplinarne, promocje książek, spotkania z ekspertami dziedzinowymi, a także możliwość udziału w warsztatach i kursach dziedzinowych, spotkaniach czytelniczych, sesjach popularnonaukowych, wernisażach wystaw. Ponadto Biblioteka uczestniczyła w akcjach i kampaniach ogólnopolskich oraz włączała się w inicjatywy kulturalne oraz społeczne miasta. Organizowane przez MBP zajęcia metodycznie kreowały zainteresowanie szeroko pojętą kulturą, propagując zachowania proczytelnicze oraz promując kulturę książki jako własną część dziedzictwa kulturowego oraz ponadczasowe medium, dzięki któremu różne pokolenia mają wspólne doświadczenia i punkty odniesienia. Animacyjne działania biblioteczne adresowane były do wszystkich grup lokalnego środowiska, a udział w nich był bezpłatny. W 2023 r. szczególną uwagę zwrócono na promocję regionu pozwalającą zachować dziedzictwo historyczno-kulturowe oraz wdrażanie działań proekologicznych. Wszystkie wydarzenia relacjonowane były na stronie internetowej Biblioteki <https://www.mbpwłodawa.pl/>. Ponadto działania o randze miejskiej i ponadlokalnej anonsowane były

i relacjonowane na stronie internetowej Urzędu Miejskiego we Włodawie <https://archiwum.wlodawa.eu/>, partnerów organizacyjnych oraz w lokalnych i regionalnych mediach.

Ogółem w ciągu 2023 roku zrealizowano 177 spotkań/wydarzeń czytelniczo-animacyjnych z udziałem 4 199 osób (bez zwiedzających wystawy). Udział użytkowników w tych wydarzeniach w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców wyniósł 338.

VI.1. DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA

W 5 galeriach bibliotecznych zaprezentowano 18 wystaw ogólnie dostępnych do zwiedzania w godzinach pracy Biblioteki. Obejrzało je ponad 10 tys. osób (10 657). 6 wystawom towarzyszył wernisaż bądź finisaż, trzy zaprezentowane zostały podczas konferencji popularnonaukowych. Wystawy prezentowane w 2023 roku:

Galeria Na Parterze: Święta w powojennej Włodawie, Otul mnie lesie, Włodawski wehikuł czasu cz. 2, Nacechowani rzemiosłem, „Pęknięcia i wiry” – malarstwo Danuty Agnieszki Kurczewicz, Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach, Sacrum w architekturze Włodawy i okolic, Echa pamięci o Powstaniu Styczniowym w zbiorach PTTK Włodawa, Dokumenty Powstania Styczniowego. Wydarzenia – ludzie – tradycja, 80 lat Związku Literatów w Lublinie.

Galeria Na Piętrze: A ja przecież wam powiadam: Krasnoludki są na świecie! - w 180. rocznicę urodzin Marii Konopnickiej, Jeśli nie chcesz mojej zguby krokodyla daj mi, luby! - w 230. rocznicę urodzin Aleksandra Fredry, prace plastyczne Katarzyny Obar.

Galeria Na Poddaszu: Włodawski wehikuł czasu. cz.2, Archivum bibliothecae 1946-2021.

Galeria SMO (w ogródku bibliotecznym): Znad Wisły nad... Bug do Włodawy, plakaty promujące wydarzenia biblioteczne, plakaty i zdjęcia z włodawskiej edycji Narodowego Czytania.

E-Galeria (hol parterowy): Na straży naszych granic.

VI.2. KONKURSY

* „Jeśli nie chcesz mojej zguby, krokodyla daj mi luby!” - w 230. rocznicę urodzin Aleksandra Fredry” – XXIII Powiatowy Festiwal Twórczości Dziecięcej – interdyscyplinarny konkurs w kategoriach literackiej i plastycznej, adresowany do dzieci i młodzieży w wieku 5-15 lat z powiatu włodawskiego. Celem konkursu była aktywizacja czytelnicza i kulturalna dzieci i młodzieży, propagowanie twórczości artystycznej jako jednej z form spędzania wolnego czasu, stanowiącej alternatywę dla propozycji oferowanych przez kulturę masową. Tematem edycji było opisanie dalszych losów bohaterów utworów Aleksandra Fredry: „Koguty”, „Małpa w kąpielni”, „Paweł i Gawel”, „Śluby panięskie, czyli Magnetyzm serca”, „Zemsta” lub ich przygody na terenie miasta Włodawa i powiatu włodawskiego. Komisje konkursowe wyłoniły 31 laureatów nagradzając 11 prac (w tym 3 w kategorii literackiej, 8 w kategorii plastycznej) i wyróżniając 20 prac (1 w kategorii literackiej, 19 w kategorii plastycznej). Podczas Finału nastąpiło wręczenie dyplomów i nagród oraz odbył się wernisaż prac nagrodzonych i wyróżnionych. Festiwal przebiegał pod Honorowym Patronatem Burmistrza Włodawy Wiesława Muszyńskiego oraz Starosty Włodawskiego Andrzeja Romańczuka. Wzięło w nim udział 87 uczestników z 12 placówek oświatowych. Złożono ogółem 90 prac: 9 literackich i 81 plastycznych. W Finale uczestniczyło 65 osób.

* „Prześladowca czy wielbiciel – psychoedukacyjne wartości literatury popularnej. Zjawisko stalkingu w powieściach Olgi Rudnickiej *Cichy wielbiciel* i Stefana Weisbrodta *Stalker*” – XIX Powiatowy Konkurs Czytelniczy dla Młodzieży adresowany do uczniów ze szkół ponadpodstawowych powiatu włodawskiego, którego celem jest popularyzacja wartościowej pod względem dydaktycznym polskiej i światowej literatury spoza kanonu lektur szkolnych. Formuła konkursu jest dwuetapowa – eliminacje szkolne (w 2023 r. 104 uczestników) i finał powiatowy (w 2023 r. 29 uczniów oraz 10 zaproszonych gości). W roku

sprawozdawczym Finał wzbogacono o spotkanie z policjantami Komendy Powiatowej we Włodawie, podczas którego uczestnicy wysłuchali informacji o stalkingu. Mieli w ten sposób możliwość konfrontacji swojej wiedzy wyniesionej z przeczytanych książek z zaprezentowaną przez funkcjonariuszy wiedzą prawną. Dodatkowym akcentem były obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich – przypomnienie genezy i idei święta oraz zgodnie z tradycją katalońską podarowanie paniom róż, a panom książek. Konkurs przebiegał pod Honorowym Patronatem Burmistrza Włodawy Wiesława Muszyńskiego oraz Starosty Włodawskiego Andrzeja Romańczuka. Laureatami zostało 10 osób (4 nagrody i 6 wyróżnień).

* „Na straży naszych granic granic” – interdyscyplinarny konkurs w kategoriach literackiej i plastycznej dla uczniów szkół podstawowych powiatu włodawskiego. Celem konkursu było podkreślenie roli Straży Granicznej w zapewnieniu bezpieczeństwa kraju oraz aktywizacja czytelniczo-kulturalna dzieci. Uczestnicy mieli możliwość inspiracji e-bookiem YARIK dostępnym na stronie internetowej Biblioteki. W konkursie wzięło udział 62 uczniów z 5 szkół podstawowych powiatu włodawskiego. Komisje konkursowe wyłoniły 19 laureatów, 10 prac nagradzając (3 literackie i 7 plastycznych) oraz 9 wyróżniając (2 literackie i 7 plastycznych). Nagrodzone i wyróżnione prace zostały zaprezentowane podczas finału w bibliotecznej E-Galerii. Honorowy Patronat nad finałem objęli: Posłanka na Sejm RP Monika Pawłowska oraz Burmistrz Włodawy Wiesław Muszyński. Finałowi towarzyszył pokaz wyposażenia i uzbrojenia funkcjonariuszy SG oraz rozmowy o codziennej służbie na straży polskich granic.

* Obraz Powstania Styczniowego w powieści Stefana Żeromskiego „Wierna rzeka” – XVIII edycja Konkursu Czytelniczego dla Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W ramach działania zorganizowano 2 wykłady: *Stefan Żeromski – życie prywatne, rodzina, przyjaciele* i *Stefan Żeromski twórczość*, pisemny test konkursowy, uroczyste podsumowanie konkursu z wręczeniem dyplomów i nagród. W czterech wydarzeniach konkursowych uczestniczyło ogółem 160 osób.

VI.3. DZIAŁANIA PROEKOLOGICZNE

Dotychczas włodawska biblioteka nie propagowała publicznie i bezpośrednio wśród użytkowników 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju Agendy 2030. Biorąc jednak pod uwagę, jak bardzo ważne jest to zagadnienie wdrażany jest plan działań na rzecz ludzi, planety i dobrobytu. Działania te wynikają też ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Włodawskim na lata 2022-2031 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Włodawa na lata 2021-2027, które są spójne z dokumentami strategicznymi i programowymi opracowanymi na szczeblu globalnym, europejskim i krajowym, w tym *Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030* przyjęta przez państwa członkowskie ONZ Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego 25 września 2015 roku. W maju 2023 roku przedstawiciel biblioteki brał udział w badaniu sondażowym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich dotyczącym znajomości Celów Zrównoważonego Rozwoju (CRZ) Agenda 2030 wśród bibliotekarzy wszystkich typów bibliotek. W badaniu realizowanym za pomocą ankiety elektronicznej wzięło udział 578 respondentów, w tym 386 osób (66,7% badanych) to przedstawiciele bibliotek publicznych. W ankiecie Miejskiej Biblioteki Publicznej we Włodawie wskazano możliwość prowadzenia cyklicznych zajęć o klimacie i ekologii; po wcześniejszym przeprowadzeniu bezpłatnych szkoleń i warsztatów dla bibliotekarzy, otrzymaniu materiałów i pomocy metodycznych oraz środków finansowych dla zapraszanych ekspertów dziedzinowych. Jednocześnie wskazano, iż najskuteczniejszym sposobem promocji tematyki klimatycznej wśród mieszkańców Włodawy byłyby warsztaty doświadczalne w formie zabawy, gry plenerowe, projekcje filmowe, spotkania z profesjonalistami.

Cele zrównoważonego rozwoju realizowane są w MBP we Włodawie poprzez: * publiczny dostęp do informacji oraz zasobów, które dają ludziom możliwość poprawy życia* bezpieczne i przyjazne miejsce spotkań dla wszystkich grup społecznych oraz otwarte dla wszystkich przestrzenie, gdzie koszty nie

stanowią bariery w dostępie do nowej wiedzy i umiejętności * udostępnianie integracyjnej, neutralnej politycznie przestrzeni dla ludzi chcących się spotkać i działać, w tym grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym: imigrantom, uchodźcom, mniejszościom oraz osobom niepełnosprawnym * szkolenia i warsztaty w zakresie nowych umiejętności niezbędnych w edukacji i pracy zawodowej * wyspecjalizowanych pracowników, którzy wspierają wczesną naukę czytania i pisanie oraz uczenie się przez całe życie * dostęp do informacji i badań naukowych dla studentów i naukowców * dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnych, np. szybkiego Internetu * dostęp do dokumentacji i ochrony dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń * otwarty dostęp do informacji o profilaktyce zdrowotnej, pomagających dbać o zdrowie jednostkom i rodzinom * kursy rozwijające umiejętności rozumienia i posługiwania się informacją. Programową wizję rozwoju świata i społeczeństwa Miejska Biblioteka Publiczna we Włodawie od wielu lat wspiera poprzez działalność o charakterze edukacyjnym, informacyjnym i kulturalnym, adresowaną do różnorodnych grup wiekowych i społecznych.

W 2023 roku tematy ekologii i troski o środowisko realizowane były podczas:

* otwarcia wystawy fotografii Jana Romaniuka „Otul mnie lasie” – na wystawie zaprezentowano na 20 planszach 70 fotografii; wśród nich las w górach, pojedyncze drzewa, leśne krajobrazy i parki krajobrazowe. Spotkaniu towarzyszyło wprowadzenie do tematyki lasu, przyrody i środowiska bogato ilustrowane prezentacją multimedialną "Otul mnie lasie", przygotowaną i przedstawioną przez Arkadiusza Iwaniuka, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie.

* spotkania z dr. Arkadiuszem Iwaniukiem „Zioła i ziołolecznictwo”. Uczestnicy zapoznali się z historią zielarstwa i ziołolecznictwa od czasów najdawniejszych po współczesne, a także z charakterystycznymi cechami wybranych ziół, ich wyglądem, wartościami leczniczymi i miejscami występowania. Dowiedzieli się też o pochodzeniu konkretnych gatunków, etymologii ich nazw, a także poznali historie, ciekawostki, wierzenia i zwyczaje związane z wybranymi z nich. Prelekcja była bogato zilustrowana prezentacją multimedialną obrazującą poszczególne rośliny i tereny ich występowania. Podczas spotkania została udostępniona wystawa wybranych publikacji dotyczących ziół i ziołolecznictwa ze zbiorów włodawskiej biblioteki, między innymi książka Arkadiusza Iwaniuka „Zioła pól, lasów i ogrodów”.

* przyrodniczo-historycznej wycieczki seniorów z bibliotecznymi klubów i grup zainteresowań do Poleskiego Parku Narodowego (PPN). Program obejmował edukację regionalną z zakresu historii i przyrody: spacer po Ogrodzie Dydaktycznym przy Ośrodku Dydaktyczno-Administracyjnym (ODA) PPN w Urszulinie; wizytę u młodych żółwików zamieszkujących inkubatory Ośrodka Ochrony Żółwia Błotnego; zwiedzanie tradycyjnej polskiej zagrody w ośrodku edukacyjnym „Poleskie sioło” w przysiółku Łowiszów (Wytyczno); spacer ścieżką przyrodniczo-historyczną „Obóz Powstańcy”.

* przyrodniczo-historycznej wycieczce edukacyjnej seniorów do Sobiboru. W programie wyjazdu, poza zwiedzaniem Muzeum i Miejsca Pamięci w Sobiborze, uwzględniono element edukacji przyrodniczej. Wykład o faunie i florze sobiborskich lasów poprowadziła Justyna Prędkiewicz – specjalista Służby Leśnej Działu Gospodarki Leśnej Nadleśnictwa Sobibór. Uczestnicy wzięli udział w konkursie dotyczącym ptaków zamieszkujących tereny Ziemi Włodawskiej.

* zwiedzania wystawy „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”. Ekspozycja tematyczna składająca się z 8 plansz była ogólnie dostępna w bibliotecznym galerii w dniach 22-28.11.2023 r. Ekspozycji towarzyszyło stoisko informacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (PSSE) we Włodawie, w którym było można dokonać pomiaru ciśnienia tętniczego krwi, skorzystać z narko i alkoholu (symulacji zażycia substancji psychoaktywnych), otrzymać materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowotnej. 24 listopada przeprowadzono lekcję tematyczną dla uczniów VII i VIII klasy jednej z miejscowych szkół, a 28 listopada w spotkaniu z dyrektorem i pracownikami PSPE wzięli udział uczestnicy bibliotecznymi klubów i kursów.

- * spotkania mieszkańców Włodawy z zoologiem Jackiem Chrobotowem pt. „Jeż. Pożyteczny kłujący zwierzę”;
- * lekcji bibliotecznej dla przedszkolaków „Co w trawie piszczy?” poświęconej łąkom kwietnym i ich mieszkańcom;
- * lekcji bibliotecznej dla uczniów klas edukacji wczesnoszkolnej „Od gąsienicy do motyla”;
- * zajęć edukacyjnych dla czterech grup przedszkolnych w ogródku bibliotecznym przy „Hotelu dla owadów”, osobliwej konstrukcji z zaadaptowanego ula, której towarzyszy zainstalowana obok plansza edukacyjna.

VI. 4 SPOTKANIA LITERACKIE, EDUKACYJNE, OKOLICZNOŚCIOWE

Cykliczne dla seniorów:

Kurs komputerowy – 10.01./05.12. (z przerwą wakacyjną) – 23 spotkania – 467 ucz.

Kurs języka angielskiego – 12.01./07.12. (z przerwą wakacyjną) 22 spotkania – 146 ucz.

Grupa poetycka „Nadbużańska Fraza” – 17.01./14.12. – 12 spotkań – 144 ucz.

Dyskusyjny Klub Książki „Pasja” – 10.01./12.12. (z przerwą wakacyjną) – 9 spotkań – 102 ucz.

Oferta dla dorosłych i młodzieży:

01.02. Historia niemieckiego obozu zagłady w Sobiborze. Postpamięć, postprawda, trudne pytania i niewyjaśnione historie – spotkanie z dr. Markiem Bemem – 70 ucz.

07.02. „Otul mnie lesie” – wernisaż fotografii Jana Romaniuka – 28 ucz.

23.02. „Tam, gdzie kwitną kasztany” – spotkanie z prof. Józefem Zającem, autorem książki biograficznej – 61 ucz.

15.03. „Powstańczych lat sygnały. Lubelszczyzna – Ziemia Włodawska” – konferencja popularnonaukowa – 113 ucz. Konferencja w ramach obchodów Roku Powstania Styczniowego pod Patronatem Honorowym JM Rektora UMCS prof. dra hab. Radosława Dobrowolskiego i Burmistrza Włodawy Wiesława Muszyńskiego. Tematyka wystąpień poświęcona została miejscu powstania styczniowego w polskiej tradycji narodowej i lokalnej świadomości historycznej. Prelegenci poruszyli problematykę związaną z Lubelszczyzną i Ziemią Włodawską: dr hab. Piotr Bednarz, profesor UMCS *Powstanie styczniowe na tle polityki mocarstw europejskich*, dr hab. Dariusz Tarasiuk, profesor UMCS *Powstanie styczniowe na Lubelszczyźnie*, nauczyciel historii mgr Mariusz Czuj *Powstanie styczniowe na Ziemi Włodawskiej*, regionalista mgr Adam Panasiuk *Bitwy pod Urszulinem i Andrzejowem*. Wydarzenia towarzyszące konferencji: prezentacja wystaw *Dokumenty powstania styczniowego. Wydarzenia – ludzie – tradycja* z zasobów Archiwum Państwowego w Lublinie (kierownik Archiwum Państwowego w Lublinie Oddział w Chełmie mgr Katarzyna Ślusarska) i *Echa pamięci powstańczej w zbiorach PTTK Oddział Włodawa* (regionalista, prezes Oddziału Mieczysław Tokarski) oraz koncert pieśni patriotycznych grupy wokalne pod kierunkiem Marcina Obuchowskiego z Włodawskiego Domu Kultury *W boju dla Niepodległej*. Współorganizatorzy: Instytut Historii UMCS w Lublinie, Archiwum Państwowe w Lublinie, Powiat Włodawski, Gmina Miejska Włodawa, PTTK Oddział Włodawa, Włodawski Dom Kultury. Wystawy edukacyjne prezentowane były w bibliotecznej Galerii Na Parterze do końca kwietnia. Zwiedzaniom, oprócz gości indywidualnych, towarzyszyły 4 lekcje regionalne z udziałem uczniów Szkoły Podstawowej w Żukowie, Zespołu Szkół w Cycowie oraz słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku z Radzyna Podlaskiego i Włodawy (139 uczestników).

21.03. „Pod skrzydłami Pegaza...” – 77 ucz. W programie spotkania z okazji Światowego Dnia Poezji uwzględniono promocję tomiku wierszy „Zeszyt poetycki 2022” wydanego przez Stowarzyszenie Twórców Kultury Nadbużańskiej im. Janusza Kalinowskiego we Włodawie oraz montaż słowno-muzyczny „Świat

przestrzelony”. Wiersze napisane przez lokalnych poetów zaprezentowali przedstawiciele Grupy Poetyckiej Nadbużańska Fraza, Dyskusyjnego Klubu Książki „Pasja” oraz młodzież z Koła Przyjaciół Biblioteki przy ZSZ nr 1 i II LO we Włodawie. Były to w większości utwory dotyczące czasów pandemii oraz zamieszczone w prezentowanym *Zeszycie poetyckim 2022*. Oprawę muzyczną przygotował pracownik Włodawskiego Domu Kultury – Marcin Obychowski.

12.05. Powiatowy Dzień Bibliotekarza i Bibliotek – 109 ucz. Spotkanie integracyjno-edukacyjne w ramach XX Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek pod hasłem „Moja, Twoja, Nasza – BIBLIOTEKA!” z przedstawicielami lokalnych władz samorządowych, dyrektorami oraz pracownikami miejskich i powiatowych placówek kulturalno-oświatowych, prezesami i członkami stowarzyszeń współpracujących z Biblioteką oraz uczestnikami bibliotecznych kół zainteresowań. Świętowaniu bibliotekarzy, oprócz życzeń i gratulacji, towarzyszył koncert poezji śpiewanej w wykonaniu uczestników zajęć wokalnych Włodawskiego Domu Kultury oraz wernisaż wystawy fotograficznej „Włodawski wehikuł czasu cz. 2”.

17.05. V Międzynarodowy Trójstyk Literacki – sympozjum popularnonaukowe „Związek Literatów w Lublinie – 90 lat refleksji i wspomnień” oraz podsumowanie III edycji Międzynarodowego Konkursu Poetyckiego Jednego Wiersza – 57 ucz. Dwudniowe spotkanie środowisk literackich i kulturotwórczych z Polski, Ukrainy i Litwy organizowane przez Burmistrza Włodawy, Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, Lubelski Oddział Związku Literatów Polskich i Włodawski Dom Kultury. Miejska Biblioteka Publiczna była gospodarzem dnia drugiego, podczas którego w Galerii na Parterze odbyło się sympozjum popularnonaukowe. Genezę i rys historyczny OL ZLP zaprezentowała Urszula Gierszon – poetka, prozaička, krytyk literacki, absolwentka informacji naukowej i bibliotekoznawstwa na Uniwersytecie Warszawskim, społeczniczka i animatorka kultury, zajmująca się również grafiką, rzeźbą i malarstwem. Sylwetki prezesów lubelskiego oddziału ZLP przedstawił poeta, prozaik, eseista Jerzy Bolesław Sprawka – lubelski poeta, prozaik, eseista. Waldemar Michalski – poeta, eseista, krytyk literacki, członek zespołu redakcyjnego kwartalnika literacko-artystycznego „Akcent” – wystąpił z prelekcją „Co było, co jest – autorzy lubelscy wokół spraw i problemów pogranicza”. Prezes lubelskiego oddziału ZLP Agnieszka Monika Polak – Laureatka V Międzynarodowego Trójstyku Literackiego – pisarka, poetka i dziennikarka zaprezentowała publikację „Z nurtem słowa...: antologia poetycka Oddziału Lubelskiego ZLP”. Swoje wiersze w niej zamieszczone zaprezentowały Urszula Gierszon i Danuta Kurczewicz – poetka od lat związana z Chełmem i Pawłowem. Scenę recytarsko-poetycką udostępniono również zaprzyjaźnionym literatom z Ukrainy. Swoją tomik poetycki „Serce w niewoli” dla czytelników włodawskiej księżnicy podarowała Łesia Stepowyczka – poetka, pisarka, eseistka, tłumaczka. Ponadto swoje wiersze w języku ukraińskim i w tłumaczeniu na język polski zaprezentowali Olha Hlushchenko, Elina Formaniuk i Mykoła Martyniuk. Sympozjum towarzyszyła wystawa „80 lat Związku Literatów w Lublinie” oraz ekspozycja publikacji książkowych. Akcentem muzycznym był mini-recital skrzypcowy Artema Filosa z Melitopola. W finale V Międzynarodowego Trójstyku Literackiego dokonano podsumowania III edycji Międzynarodowego Konkursu Poetyckiego Jednego Wiersza. Z protokołem Jury zapoznał zebranych jego Przewodniczący – Waldemar Michalski. W uzasadnieniu werdyktu przeczytał m.in.: wszystkie nagrodzone i wyróżnione utwory w sposób bardzo umiejętny i ciekawy wkomponowały do swoich wierszy cztery konkursowe (obowiązkowe) chachłackie słowa: piweń – kogut, horyłka – wódka, soroczka – koszula, pohulaty – zabawić się. Na konkurs wpłynęło 29 prac nadesłanych z różnych stron Polski z ośmiu województw. Nagrody otrzymali: Anna Piliszewska z Wieliczki, Bogdan Nowicki ze Świętochłowic, Teresa Kubik z Wiryk-Adampola. Wyróżnieniami uhonorowano: Sabinę Kuśmicką z Lublina, Małgorzatę Skowron z Hrubieszowa, Teresę Sytę z Suśca, Marka Szczerbińskiego z Krakowa, Małgorzatę Szczerbińską ze Skawina. Wiersze Laureatów zaprezentowano na łamach Kwartalnika Społeczno-Kulturalnego „Wschód”.

09.09. Narodowe Czytanie „Nad Niemnem – Włodawska odsłona” – 100 ucz. Spotkanie w bibliotecznym ogródku – wspólne czytanie fragmentów powieści Elizy Orzeszkowej „Nad Niemnem” i śpiewanie pieśni patriotycznych. Wydarzenia towarzyszące: ekspozycja historyczno-militarna Stowarzyszenia Odkrywców Ziemi Włodawskiej, tzw. blok rodzinny (stoisko ze słodyczami – popcorn i wata cukrowa, malowanie

twarzy, przejażdżki bryczką. Uczestnicy - przedstawiciele władz samorządowych, instytucji, placówek oświatowo-wychowawczych, twórcy, członkowie bibliotecznych klubów i kół zainteresowań, dzieci, młodzież, emeryci, mieszkańcy Włodawy i okolic.

20.09. Nacechowani rzemiosłem – finisaż wystawy z okazji jubileuszu 100-lecia Cechu Rzemiosł i Przedsiębiorczości we Włodawie – 45 ucz.

19.10. Pęknięcia i wiry – wernisaż wystawy malarstwa Danuty Agnieszki Kurczewicz oraz prezentacja dwóch tomików poezji „Pęknięcia i wiry” i „Kruszenie piekła” – 40 ucz.

10.11. Archiwa Rodzinne – zostań domowym archiwistą! – wykład Małgorzaty Buczek, archiwisty chełmskiego Oddziału Archiwum Państwowego – 35 ucz.

29.11. Wszystkie kolory świata – wernisaż prac Katarzyny Obary – 28 ucz.

06.12. Dziedzictwo językowe Lubelszczyzny ukryte w słowach – spotkanie z prof. Haliną Pelcową i prof. Feliksem Czyżewski w cyklu Biblioteczne Spotkania Regionalne – 41 ucz.

15.12. Sacrum w architekturze Włodawy i okolic – wernisaż prac plastycznych członków STKN – 32 ucz.

Oferta dla dzieci:

* Strefa Gier przy Oddziale dla Dzieci (dostępność do konsoli gier Xbox z czujnikiem ruchu kinect umożliwiającej rozwój różnych form aktywności. W programie: zabawa, ćwiczenia koordynacji wzrokowo-słuchowej, orientacji przestrzennej, refleksji i kondycji fizycznej.

* Dostępność do towarzyskich i edukacyjnych gier planszowych.

* Dyskusyjne Kluby Książki – przy Oddziale dla Dzieci działają 2 DKK: dziecięcy i młodzieżowy – cykliczne rozmowy o literaturze i korzyściach wynikających z czytania książek – 10 uczestników, 13 spotkań, frekwencja 42.

* Zajęcia czytelniczo-edukacyjne w placówkach szkolnych i przedszkolnych – 19 zajęć, 929 uczestników. Tematyka spotkań z bibliotekarzami Oddziału dla Dzieci: Wiosna, Zima, Książki sensoryczne, Muzyka, Etapy rozwoju motyla, Noc z Andersenem, Sławni Polacy, Podróż po Afryce z Kazimierzem Nowakiem, Mała Książka – Wielki Człowiek – promocja projektu. Współrealizatorzy: Miejskie Przedszkole nr 1, Miejskie Przedszkole nr 2, Miejskie Przedszkole Integracyjne, Przedszkole przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, Mała Akademia, Szkoła Podstawowa Nr 2.

* Interdyscyplinarne zajęcia biblioteczne w Oddziale dla Dzieci dla zorganizowanych grup z placówek oświatowo-wychowawczych.

- biblioteczne lekcje wprowadzające – zapoznanie z zasadami funkcjonowania bibliotek publicznych, zbiorami biblioteki włodawskiej oraz zasadami ich wypożyczania i udostępniania oraz z biblioteczną ofertą edukacyjno-kulturalną dla dzieci i młodzieży – 5 zajęć, 98 uczestników. Z oferty korzystały: Miejskie Przedszkole nr 1, Miejskie Przedszkole nr 2, Miejskie Przedszkole Integracyjne, Szkoła Podstawowa nr 3, Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy.

- biblioteczne lekcje tematyczne – zajęcia połączone z warsztatami plastycznymi i zabawami czytelniczymi, mające na celu m.in. promowanie książki i czytania, popularyzację biblioteki jako miejsca wspierającego wszechstronny rozwój młodych czytelników w oparciu o różnorodne zbiory biblioteczne, głównie literaturę popularnonaukową z różnych dziedzin wiedzy. Tematyka zajęć: Odwaga i przyjaźń, Świat emocji, Obcowanie ze sztuką, Biblioteka dawniej i dziś, Zwiastuny wiosny, Łąki kwietne i ich mieszkańcy, Tajemnice książek, Dzieci z Bullerbyn, lektury świąteczne. Z oferty korzystały: Miejskie Przedszkole nr 1, Miejskie Przedszkole nr 2, Miejskie Przedszkole Integracyjne, Szkoła Podstawowa nr 2, Szkoła Podstawowa nr 3, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Szkoła Podstawowa w Różance.

- warsztaty plastyczne: pismo klinowe, graffiti, ptaki, owady – 5 zajęć, 99 uczestników. Z oferty skorzystały: Miejskie Przedszkole nr 1 i nr 2, Szkoła Podstawowa nr 2, Szkoła Podstawowa nr 3, Szkoła Podstawowa w Różance.

* Mała książka – wielki człowiek. Udział w kampanii społecznej realizowanej przez Instytut Książki, dofinansowanej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Projekt jest skierowany do dzieci w wieku przedszkolnym (4-6 lat). Każde dziecko, które mieści się w tym przedziale wiekowym i które odwiedza bibliotekę biorąc udział w projekcie, otrzymuje w prezencie Wyprawkę Czytelniczą. Skład wyprawki: książka „Krasnal w Krzywej Czapce” Wojciecha Widłaka i Aleksandry Krzanowskiej, dostosowana pod względem formy i treści do potrzeb przedszkolaka oraz Karta Małego Czytelnika. Za każdą wizytę w bibliotece, zakończoną wypożyczeniem przynajmniej jednej książki Mały Czytelnik otrzymuje naklejkę, a po zebraniu dziesięciu zostaje uhonorowany imiennym dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania. Do Wyprawki Czytelniczej dołączana broszura informacyjna dla rodziców, przedstawiająca korzyści wynikające z czytania dzieciom oraz podpowiadająca skąd czerpać nowe inspiracje czytelnicze. Dzięki akcji dzieci mają okazję poznać ważne miejsca na czytelniczej mapie dzieciństwa, którym z pewnością jest biblioteka, a przy okazji staje się pełnoprawnym uczestnikiem życia kulturalnego. W 2023 r. włodawska biblioteka wydała 96 wyprawek, w tym 10 dla dzieci z Ukrainy. Współpraca z przedszkolami: Mała Akademia, Miejskie Przedszkole nr 2, Miejskie Przedszkole nr 1, Przedszkole Integracyjne, Oddział przedszkolny w siedzibie Szkoły Podstawowej nr 2 we Włodawie.

16. - 27.01. Ferie w bibliotece – zajęcia czytelniczo-edukacyjno-animacyjne: teatrzyk Kamishibai, projekcje filmowe adaptacji literackich, gry planszowe, Xbox, kolorowanki – 5 zajęć, 40 uczestników.

21.04. Na włodawskim zamku... – 36 uczestników. Wydarzenie w ramach cyklu Biblioteczna Noc z Andersenem nawiązujące do rocznicy urodzin H. Ch. Andersena, Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci oraz Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich. Włodawska edycja 2023 w nawiązaniu do 375 rocznicy zniszczenia włodawskiego zamku dodatkowo wpisała się w obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków. Uczestnicy wysłuchali legend o pochodzeniu nazwy miasta, wzięli udział w grach, zabawach literackich i warsztatach tematycznych wpisujących się w regionalną animację kulturalną. Dodatkową atrakcją było „odbudowanie” makiety włodawskiego zamku. Lekturami przewodnimi były baśnie *Latający kufier* i *Księżniczka na ziarnku grochu*. W rolę lektorów wcielili się przedstawiciele lokalnych władz samorządowych (Burmistrz Włodawy Wiesław Muszyński, Przewodnicząca Rady Miejskiej we Włodawie Joanna Szczepańska, kierownik Wydziału Edukacji i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego we Włodawie Leszek Popik oraz dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej we Włodawie Dorota Redde-Sawczuk.

15.11. Historyjka bez cenzury – 34 ucz. Spotkanie z Ewą Piotrowską-Rolą – autorką trytomowej serii książek historycznych dla dzieci „Historyjki bez cenzury”. Pisarka wraz z rodziną przeprowadziła warsztaty pomagające uświadomić i zrozumieć życie i zwyczaje naszych przodków.

09.10. Absurd nie czytać – 30 ucz. Wydarzenie w ramach corocznej ogólnopolskiej akcji czytelniczej Noc Bibliotek. Edycja 2023 we Włodawie została dedykowana najmłodszym użytkownikom biblioteki. Uczestnicy podzieleni na pięć grup mieli za zadanie przy użyciu Story Cubes ułożyć, zilustrować i opowiedzieć przygody ulubionego bohatera literackiego. Powstały ciekawe rysunki i niezwykle historie. Wszystkie grupy wzięły udział w konkursie plastycznym prezentując powstałe plansze. W programie uwzględniono też czytanie fragmentów książki Fridy Nilsson „Moja mama Gorylica” oraz projekcję adaptacji filmowej w reżyserii Lindy Hambäck.

VII. TECHNICZNE PRACE BIBLIOTECZNE

Poza realizacją wcześniej omówionych zadań pracownicy wykonywali szereg czasochłonnych prac technicznych, bardzo istotnych w sprawnym funkcjonowaniu placówki, m.in:

- przygotowanie pomocy dydaktycznych do pracy z książką (scenariusze zajęć, plansze do kamishibai);
- wprowadzanie nowych czytelników do systemu bibliotecznego, wydawanie kart; bibliotecznych oraz omówienie regulaminu z nowymi czytelnikami, telefoniczne informowanie czytelników o stanie konta, rezerwowanie książek, przygotowanie i wysyłka monitów;
- przygotowanie zaświadczeń RODO dla uczestników wydarzeń bibliotecznych;
- sporządzanie list książek do zakupów;
- wymiana starej i zniszczonej folii na książkach, foliowanie nowych książek;
- sporządzanie opisów na książkach;
- zmiana sygnatur;
- pomoc w organizowaniu wystaw, uroczystości bibliotecznych;
- współpraca z placówkami szkolnymi i przedszkolnymi;
- wprowadzenie i wykreślanie książek DKK w Księdze Broszur;
- laminowanie dyplomów, podziękowań, wycinanie zaproszeń/ulotek;
- sporządzanie notatek i artykułów po wydarzeniach bibliotecznych oraz opisów alternatywnych;
- sporządzanie anonsów wydarzeń bibliotecznych;
- wyodrębnienie regału z publikacjami w języku ukraińskim;
- porządkowanie magazynu książek;
- przyjmowanie, ewidencjonowanie i sortowanie darów książkowych;
- sprawdzenie akcesji zakupionych książek;
- selekcja zbiorów z przeznaczeniem - przeniesienie do pomieszczenia czytelnicy, magazynu lub do ubytowania;
- zamawianie, ewidencja i udostępnianie prasy papierowej;
- porządkowanie prasy: kompletowanie i przenoszenie do magazynu czasopism i gazet w cyklach dwumiesięcznych;
- elektroniczne opracowania wydawnictw ciągłych - bieżące oraz retrospektywne;
- realizacja kwerend online na potrzeby czytelników indywidualnych i zbiorowych;
- sporządzanie statystycznych oraz analitycznych sprawozdań i raportów na potrzeby własne i dla innych instytucji (m.in.: GUS, AFB, WBP w Lublinie, MOPS we Włodawie, PCPR we Włodawie, Urząd Miejski we Włodawie, Starostwo Powiatowe we Włodawie);
- rzeczowe i formalne opracowanie wszystkich nabytków książkowych (sporządzenie protokołów wpływów, katalogowanie, klasyfikacja, sygnowanie pieczęciami, wpisy do ksiąg inwentarzowych);
- sporządzanie protokołów ubytków na książki wycofane ze zbiorów, wpisywanie ich do rejestru ubytków, wykreślanie z ksiąg inwentarzowych z adnotacją numeru ubytku, sygnowanie książek pieczęcią "wycofane ze zbiorów MBP we Włodawie",
- przeprowadzenie skontrum w Filii bibliotecznej w związku z odejściem pracownika na emeryturę;
- przygotowywanie wniosków o dotacje w konkursach i programach grantowych adresowanych do bibliotek.

Sprawozdanie sporządzono na podstawie danych z poszczególnych agend bibliotecznych. Analiza statystyczna i opracowanie merytoryczne spec. ds. rozwoju, analiz i sprawozdawczości – Małgorzata Zińczuk

Zatwierdzone przez

Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej we Włodawie

Dorotę Redde-Sawczuk